

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/190/2004

WPLYW OSTATNICH WYDARZEŃ NA UKRAINIE NA STOSUNEK POLAKÓW DO UKRAIŃCÓW

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, GRUDZIEŃ 2004

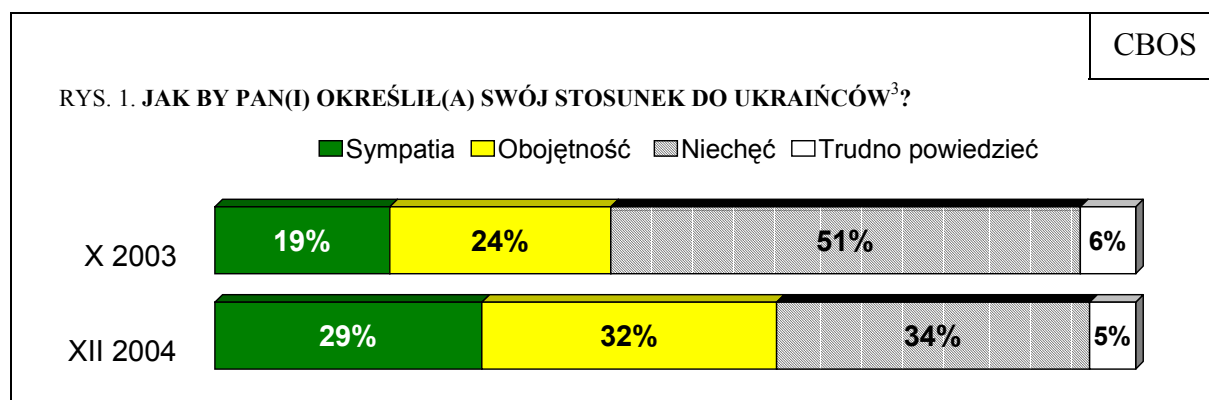
PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
22 października 2004 roku

Wydarzenia ostatnich tygodni na Ukrainie spotkały się w Polsce z wielkim zainteresowaniem. Powszechną sympatię zdobyli sobie zwolennicy opozycji manifestujący na ulicach Kijowa. W jakim stopniu sympatia dla ukraińskiej opozycji demokratycznej przekłada się na zmianę ogólniejszego stosunku Polaków do Ukraińców¹?

Dramatyczna historia stosunków polsko-ukraińskich spowodowała, że dotychczas Ukraińcy spotykali się z dużą niechęcią wśród Polaków. W prowadzonych przez nas od początku ubiegłej dekady pomiarach sympatii i niechęci do wybranych narodów zajmowali oni jedną z ostatnich pozycji. Jeszcze przed rokiem na dwadzieścia osiem badanych narodów znajdowali się na dwudziestej czwartej pozycji pod względem odsetka osób deklarujących do nich sympatię. Obecnie awansowali na miejsce dziewiętnaste wśród trzydziestu dwóch badanych narodów - zajmują więc pozycję bliską środka hierarchii narodów darzonych przez Polaków sympatią². Szczególnie ważne jest to, że bardzo wyraźnie zmalała niechęć do Ukraińców - rok temu deklarował ją co drugi badany (51%), obecnie już tylko co trzeci (34%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (175) przeprowadzono w dniach 3-6 grudnia 2004 roku na liczącej 973 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

² Pełne opracowanie wyników sondażu, obejmujące stosunek do trzydziestu dwóch narodów, ukaże się niebawem w osobnym komunikacie.

³ Badani określali swój stosunek do Ukraińców za pomocą 7-punktowej skali: od -3 (maksymalna niechęć) do +3 (maksymalna sympatia). Środek skali (0) oznaczał obojętność. Kategoria „sympatia” zawiera sumę wskazań na punkty od +1 do +3, „niechęć” zaś - na punkty od -1 do -3.

Mogłoby się wydawać, że 10-punktowy wzrost sympatii i 17-punktowy spadek niechęci to nie jest dużo, jak na okazywane przez Polaków wyrazy poparcia dla uczestników „pomarańczowej rewolucji”. Trzeba jednak pamiętać, że ogólne postawy wobec innych narodów opierają się na silnie zakorzenionych, historycznie ukształtowanych stereotypach. Te zaś charakteryzują się tym, że są bardzo odporne na zmiany. Szczególnie warto podkreślić, że z sympatią do Ukraińców najczęściej odnoszą się ludzie młodzi.

Tabela 1

Wiek	Stosunek do Ukraińców*					
	sympatia		obojętność		niechęć	
	X 2003	XII 2004	X 2003	XII 2004	X 2003	XII 2004
	w procentach					
18 - 24 lata	20	32	27	29	48	38
25 – 34	22	40	26	28	47	29
35 – 44	22	25	24	38	49	32
45 – 54	15	28	23	30	56	38
55 – 64	21	28	26	37	47	30
65 lat i więcej	16	19	17	30	56	37

*Pominięto „trudno powiedzieć”

Jeszcze wyraźniej wzrósł optymizm co do rozwoju wzajemnych stosunków między Polakami a Ukraińcami. Niemal powszechne (81% wskazań) stało się przekonanie, że możliwe jest trwałe pojednanie między naszymi narodami.

Tabela 2

Czy, Pana(i) zdaniem, pojednanie między Polakami a Ukraińcami jest:	Wskazania respondentów według terminów badań							
	VI 1997	IV 1999	V 2000	V 2001	IX 2002	VII 2003	V 2004	XII 2004
	w procentach							
- możliwe	58	57	67	64	73	63	60	81
- niemożliwe	39	40	32	35	25	37	35	14
Trudno powiedzieć	3	3	1	1	2	0	5	5

Opracował
Michał STRZESZEWSKI

A N E K S

Tabela 1. Jak by Pan(i) określił(a) swój stosunek do Ukraińców?

(%)

	Niechęć	Obojętność	Sympatia	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	34	32	29	5	971
Płeć					
Mężczyźni	34	33	31	2	466
Kobiety	34	31	27	8	505
Wiek					
18-24 lat	38	29	32	1	153
25-34	29	28	40	3	178
35-44	32	38	25	4	163
45-54	38	30	28	4	199
55-64	30	37	28	5	113
65 lat i więcej	37	30	19	14	165
Miejsce zamieszkania					
Wieś	35	35	25	5	359
Miasto do 20 tys.	24	26	41	9	119
20-100 tys.	33	34	28	5	187
101-500 tys.	36	35	27	2	189
501 tys.i więcej mieszk.	43	17	35	6	117
Wykształcenie					
Podstawowe	38	31	23	8	275
Zasadnicze zawodowe	35	32	27	6	253
Średnie	33	31	33	3	338
Wyższe	28	33	37	2	106
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	32	34	33	1	76
Prac.umysł.niż.szczebla	37	27	34	3	73
Pracownicy fiz.- umysł.	41	28	30	1	75
Robotnicy wykwalifikowani	30	33	37	1	85
Robotnicy niewykwalifik.	34	44	19	2	41
Rolnicy	23	44	27	7	52
Pracujący na własny rach.	36	21	39	4	38
Bierni zawodowo					
Renciści	36	23	31	10	99
Emeryci	36	33	19	12	199
Uczniowie i studenci	35	26	38	1	77
Bezrobotni	39	33	26	3	114
Gospodynie domowe i inni	23	40	33	4	43
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	32	32	34	2	138
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	43	31	26	0	71
sekt. pryw. poza rolnict.	32	30	36	3	182
prywatnym gosp. rolnym	27	44	23	6	56
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	34	31	31	5	146
301-500	33	37	23	6	159
501-900	38	26	31	5	196
901-1200	28	40	27	5	95
Powyżej 1200 zł	30	31	36	3	56
Ocena własnych war. mater.					
Złe	37	30	25	8	290
Średnie	34	32	29	5	409
Dobre	31	33	34	2	271
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	41	27	26	6	82
Raz w tygodniu	33	35	27	5	453
1-2 razy w miesiącu	35	34	28	3	145
Kilka razy w roku	36	28	32	5	212
W ogóle nie uczestniczy	31	21	39	8	77
Poglądy polityczne					
Lewica	30	38	30	2	115
Centrum	39	30	28	3	348
Prawica	35	28	36	2	243
Trudno powiedzieć	29	35	23	13	264

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, pojednanie między Polakami a Ukraińcami jest:

	(%)			
	możliwe	niemożliwe	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	81	14	5	971
Płeć				
Mężczyźni	87	10	3	465
Kobiety	76	17	8	507
Wiek				
18-24 lat	92	5	3	153
25-34	82	13	5	178
35-44	79	17	3	163
45-54	80	17	3	200
55-64	90	7	3	113
65 lat i więcej	67	20	14	164
Miejsce zamieszkania				
Wieś	78	14	8	358
Miasto do 20 tys.	80	17	3	119
20-100 tys.	80	17	3	187
101-500 tys.	85	10	5	189
501 tys.i więcej mieszk.	87	10	4	118
Wykształcenie				
Podstawowe	76	15	9	274
Zasadnicze zawodowe	76	17	7	253
Średnie	86	11	3	338
Wyższe	91	9	0	107
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	92	8	0	77
Prac.umysł.niż.szczebła	84	14	2	73
Pracownicy fiz.- umysł.	84	15	1	75
Robotnicy wykwalifikowani	84	12	4	85
Robotnicy niewykwalifik.	82	18	0	41
Rolnicy	79	16	5	52
Pracujący na własny rach.	78	11	10	38
Bierni zawodowo				
Renciści	74	15	11	99
Emeryci	72	19	9	198
Uczniowie i studenci	96	3	1	77
Bezrobotni	83	12	5	114
Gospodynie domowe i inni	72	21	7	43
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	90	9	1	139
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	85	14	1	71
sekt. pryw. poza rolnict.	81	14	5	182
prywatnym gosp. rolnym	76	19	5	56
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	79	17	4	146
301-500	77	15	8	158
501-900	81	11	8	196
901-1200	88	11	1	96
Powyżej 1200 zł	87	11	3	56
Ocena własnych war. mater.				
Złe	75	17	8	290
Średnie	81	13	5	408
Dobre	87	11	2	272
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	77	15	8	82
Raz w tygodniu	81	13	6	452
1-2 razy w miesiącu	86	10	4	145
Kilka razy w roku	79	17	5	212
W ogóle nie uczestniczy	81	16	4	78
Poglądy polityczne				
Lewica	89	10	2	115
Centrum	83	13	4	348
Prawica	87	11	2	244
Trudno powiedzieć	69	19	13	263